

ACTE DE GRADUACIÓ DELS GRAUS DE LA FACULTAT DE LLETRES; Grau en Comunicació Cultural, Grau en Filosofia, Doble Grau Filosofia i Economia, Grau en Filologia Catalana i Grau en Filologia Hispà

17 de juny 2026

Degana Facultat de Lletres, Dra. Isabel Pujol

Rector de la UdG, Dr. Josep Calbó i Angrill

Benvolguts i benvolgudes, Graduats, graduades, autoritats, familiars, professorat, amigues i amics:

Primer de tot, en nom del Consell Social de la UdG, la meva enhorabona per haver arribat a la fi d'aquesta etapa. Amb els anys valorareu molt positivament els anys passats a la Universitat i les amistats que hi heu fet. Ja sabeu que l'aprenentatge continua, encara que us incorporeu en la vida professional.

Fa uns dies, vaig llegir un treball de recerca de Batxillerat titulat "*De l'enlloc cap a la distopia*". En aquest treball, el jove autor analitzava tres llibres, dos dels quals: *Un món feliç*, d'Aldous Huxley; *El conte de la serventa*, de Margaret Atwood.

Em va sorprendre molt que un jove de divuit anys s'interessés per aquest gènere literari, fins que vaig adonar-me que la que estava fora de lloc era jo.

Com us enfronteu els joves a l'actualitat? Com podeu arribar a entendre-la? Aquest gènere, la distopia, és precisament una eina per analitzar el món actual. El poder, la societat i la història s'entenen i s'imaginen molt millor a través de la lectura.

La literatura és una forma sofisticada d'intel·ligència social; una distopia ens pot advertir d'allò que la política encara no s'atreveix a dir-nos en veu alta.

El conte de la serventa, per exemple, és una novel·la distòpica que critica el totalitarisme, però també és una obra profundament feminista que qüestiona el patriarcat; una obra que, paradoxalment, avui dia es troba restringida o fora de préstec en moltes biblioteques dels Estats Units d'Amèrica.

D'altra banda, **George Orwell** —l'autor britànic Eric Blair, que va combatre a la Guerra Civil Espanyola com a brigadista— ens va fer veure que la vigilància i el llenguatge polític havien de ser una preocupació universal.

Si enllacem això amb l'actualitat, veiem com *Palantir*, l'empresa de **Peter Thiel**, assessora el Departament de Defensa dels Estats Units en la recerca massiva de dades i el control social. Alguns de vosaltres recordareu, en contraposició, la sortida de l'empresa *Anthropic* dels contractes de l'administració americana. Una de les seves condicions per treballar per al Departament de Defensa era, precisament, que els seus programes no servissin per a la vigilància massiva de la ciutadania.

Tot plegat és certament orwellià. De fet, el programa que el Ministeri de Defensa espanyol ha comprat a *Palantir* s'anomena *Gotham*, com la ciutat de Batman.

Precisament **Christopher Olah**, cofundador d'*Anthropic* i una de les persones que ha assessorat el **Papa Lleó XIV** en la confecció de la seva encíclica *Magnifica Humanitas*,

ha alertat de l'impacte de la Intel·ligència Artificial sobre el treball i les desigualtats en el món. També ha advertit que el funcionament intern d'aquestes tecnologies reproduceix estructures pròpies de la neurociència humana.

Potser alguns recordareu que **Julian Assange** fa anys que ho denuncia: no només controlen el present, sinó també el passat.

És, en definitiva, el control de la història.

Els tecnòlegs de la IA dominen actualment les xarxes socials, les nostres dades, els mitjans de comunicació i, ara, també el nostre pensament. Saben millor que nosaltres mateixos què ens interessa, què comprarem i, potser, en què ens convertirem.

La vostra generació s'enfronta a una allau constant d'informació, però també de control. **Huxley** ja ho va predir: **a través del consum i de l'entreteniment, acabarem per no voler enfrontar-nos a la dictadura.**

Davant d'això, recordem que **la literatura no és una vàlvula d'escapament, sinó una via d'interpretació de la realitat.**

I la història és la que ens permet conèixer el passat per poder interpretar el present.

Els anys que heu passat estudiant en aquesta Facultat us han format en les Humanitats; us han donat les eines imprescindibles per interpretar el món que us envolta i calibrar-lo amb un major discerniment.

Però el camí no s'acaba aquí. Ara us correspon a vosaltres transmetre aquest coneixement a les pròximes generacions, així com encomanar la passió per la lectura i pel pensament crític. La feina és feixuga, sens dubte, però us encoratjo a no defallir, a trobar el vostre lloc en el món professional, sense oblidar mai que porteu a dins una gran dosi de coneixement.

Sigueu els guardians de la paraula, de la memòria i de la llibertat de pensament. No permeteu que la distopia guanyi la partida. El futur us espera, i estic segura que sabreu escriure'l amb l'esperit crític que heu conreat en aquestes aules.

Moltes felicitats, graduats i graduades! Molta sort en aquesta nova etapa i visca les Humanitats!

Assumpció Vila

Presidenta Consell Social